

Slovenski dom

Stev. 77

V Ljubljani, petek 4. aprila 1941

Leto VI.

Voditelj Hrvatov dr. Maček spet v Belgradu

Po sporazumu med vlado in prvaki HSS je dr. Maček sprejel podpredsedstvo vlade „da bi se s skupnimi naporimi ohranil mir in zavarovale pravice Hrvatov“

Belgrad, 4. aprila. m. Današnji jutranji listi objavljajo na prvi strani poročila o uspehih zagrebških razgovorov z voditeljem Hrvatov dr. Mačkom, objavljajo njegovo izjavo, ki jo je podal časnikarjem ter tudi njegovo sliko.

Voditelj Hrvatov, podpredsednik vlade dr. Vladimir Maček je davi ob 6.20 z brzovlakom dopotoval v Belgrad. Prispel je v spremstvu podpredsednika HSS inž. Košutiča, tajnika dr. Krnjevića, ministra Smoljana in drugih. Na kolodvoru so I. podpredsednika vlade dr. Mačka pozdravili mnogi politiki, med drugimi tudi minister dr. Miha Krek.

Včeraj je bil vse dopoldne v zagrebških bankah dvorih posvet, katerega so se udeleževali predsednik dr. Vlado Maček, ban hrvatske banovine dr. Ivo Šubašić, glavni tajnik HSS dr. Krnjević in podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić, ki je jutraj z brzovlakom prispel iz Belgrada. Predsednik dr. Maček je sklenil sprejeti mesto podpredsednika vlade, ki mu je bilo ponudeno v skupni vladi, in je ob tej priliki dal časnikarjem naslednjo izjavo:

»Kristjan sem in spomnil sem se besed Kristusovih: Blagor mirnim, ker se bodo božji otroci imenovali. Cutim dolžnost od naroda, ki mi že deset let izkazuje zaupanje, da poskusim vse, da se mu reši mir, ta največja dobrina človeštva.

Iz poročil, ki so mi jih prinesli ban dr. Ivan Šubašić, podpredsednik HSS Košutić in hrvatski ministri, ter tudi iz sporočil predsednika vlade generala Simovića, zunanje ministra dr. Momčila Ninčiča, in iz pisem, ki sem jih prejel od uglednih Srbov in Slovencev, sem dobil globoko prepričanje, da so današnji prvaki Srbije in srbskega naroda prav tako odkritosrečno za mir kakor jaz.

Zavedam se navzlic vsem težavam, ki se zadnje čase kopičijo, da bom s skupnim sodelovanjem in s skupnimi naporimi lahko ohranili mir in olajšali težave, ki

nam jih današnji težki časi prinašajo, razen tega pa si bomo s sodelovanjem zavarovali pridobljene pravice HSS, ki bodo ne samo spoštovane in utrjene, temveč tudi poglobljene. Prepričan sem, da bom to delo izvrševal toliko lažje, ker bom pri njem sodeloval z močmi, s katerimi sem bil sodelavec v najtežjih časih in bil nosilec skupne liste pri volitvah.

Predsednik Maček je odpotoval zvečer v Belgrad. Z njim sta odpotovala tudi glavni tajnik HSS dr. Krnjević in hrvatski ban dr. Šubašić.

Severna Afrika spet v ospredju vojnih dogodkov:

Angleži so izpraznili Benghazi

Umik na novo, uporabnejšo obrambno črto

Kairo, 4. aprila. Reuter: Glavni štab angleške vojske je objavil tole posebno sporočilo: Naši lahki oddelki so naleteli na odločno napredovanje pomembnih italijanskih sil, ki razpolagajo s številnimi tanki ter so se umaknili in bili poslani na obrambno črto za zbranje po načelu, ki smo

ga s tolikšnim uspehom uporabili pri Sidi el-Beraniu. To načelo je v tem, da sami določimo svoje oporišče. Med umikom je bilo izpraznjeno mesto Bengazi. Uničena so bila vsa skladišča. Bengazija z vojaškega stališča ni mogoče braniti in mi ga nismo izkoriščali niti kot lukso. Sovražnik gre kakor v jeseni 1940 očitno za tem, da doseže propagandne uspehe za ceno podaljšanja zveze z zaledjem, ki je že sedaj dolga. Pri umiku so naše čete prizadele sovražniku pomembne izgube na moštvu in oklopnih enotah.

Berlin, 4. aprila. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Uspeh, ki so ga nemške in italijanske oklopne enote in letalske sile dosegle 31. marca v Severni Afriki, je bil razširjen. Zaseženih je bilo 30 sovražnikovih tovornih vozil.

Zahodno od Krete so nemška letala v Sredozemskem morju med drznim napadom na močno zavarovan napad uničile dve oboroženi trgovski ladji s skupno tonažo 16.000 ton. Niti ponoči niti podnevi sovražnik ni letel nad nemškim ozemljem.

Izjava nemškega konzula v Ljubljani

Kr. banska uprava v Ljubljani sporoča:

3. t. m. se je nemški konzul g. dr. Hans Brosch zgledil pri banu dravske banovine.

Pri tej priliki je obžaloval, da so nekatere tuje radijske postaje o slabem ravnanju z narodnimi manjšinami v Sloveniji širile vesti, o katerih neresničnost in neosnovanost se je mogel sam prepričati na kraju samem. Hvaležno je priznal korektno vedenje prebivalstva do Nemcev, njegovo prisebnost, treznost in ustrežljivost.

(Iz kr. banske uprave, dne 4. aprila 1941.)

Angleški minister za preskrbo, Hudson, je včeraj govoril na nekem shodu in dejal, da je vprašanje preskrbe Anglije z živežem vedno bolj težje. Ne sme se pa prezreti, da so angleške izgube v ladjah v tej vojni hujše, kakor so bile pretekli. V oni vojni so Angliji v 19 mesecih izgubili dva in pol milijona ton ladij, v sedanjih pa okoli 5 milijonov ton.

Letalska vojna na Zahodu spet hujša

Berlin, 4. aprila. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Naše letalstvo je izvedlo ogledniške polete nad morskimi področji in uspešno nadaljevalo z borbo proti sovražnikovemu trgovskemu brodogradu. Potopljeno sta bili dve štiristotonski ladji, šest drugih ladij pa je bilo hudo poškodovanih in jih je treba šteti med izgubljene. Bojna letala so napadla v nizkem poletu neko letališče v južni Angliji in razbila dve sovražnikovi letali, poškodovala pa več sovražnikovih letal na tleh. Drugi letalski napadi so bili na pristanišče in industrijske naprave v

južni Angliji in Škotski.

London, 4. aprila. o. Reuter: Včeraj podnevi smo sestrelili tri sovražne bombnike, enega pa hudo poškodovali. Ponoči je bil sestreljen en nemški bombnik. Napad na Anglijo je bil v glavnem na neko mesto v zahodni Angliji, kjer je povzročena večja škoda. Smrtnih žrtev ni mnogo. Drugi napadi so bili izvršeni v vzhodni in južni Angliji, kjer ni bila povzročena pomembnejša škoda.

Angleška letala so včeraj močno bombardirala podmorniško oporišče v Brestu. Podrobnosti o napadu niso znane.

Angleško prodiranje proti Addis Abebi in Massau

Nekje v Italiji, 4. aprila. o. Stefani: Št. 300 italijansko uradno vojno poročilo pravi:

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naši bombniki in torpedna letala napadli močno zaščitene sovražni konvoji. Kljub hudi protiletalski obrambi je bilo zadetih in potopljenih 5 velikih ladij. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča. — Da bi se preprečilo nadaljnje sovražne bombardiranje Asmare, ker je že na stotine žrtev med italijanskimi in domačimi prebivalstvom, so italijanske čete mesto zapustile. Na novih postojankah se je borba znova razvnela.

Kairo, 4. aprila. o. Reuter: Angleške čete se z vso naglico približujejo mestu Massau, čeprav je prodiranje zelo težavno zaradi številnih zaprek in nevarnih razdejanj, ki so jih Italijani prizadejali na edini cesti. Vse te zapreke pa so italijanske čete napravile zato, da bi utegnile zažgati ladje v luk, ki jih je okoli 40 po številu, ter pogoniti v zrak vse pristanišče in druge vojaške objekte. Glavne vojaške operacije v Eritreji so južno od Asmare. Angleške čete so prodrle okoli 60 km proti jugu, kamor se pomikajo italijanske čete. Pri teh operacijah so zajeli okoli 300 laških vojakov.

V Abesiniji je Miessa v naših rokah ter so naše čete že nekako 160 km od Diredaue v smeri proti abesinski prestolnici. Na jugu pa so angleške čete zavzele Sorape. Bitka za to mesto je trajala štiri ure.

Iz vseh krajev Abesinije poročajo, da je vedno močnejše gibanje domačinov, ki ograjajo italijansko prebivalstvo v Abesiniji. Samo v Addis Abebi je nad 100.000 Italijanov, med njimi mnogo žen in otrok, ki jim groze abesinski napadi. V Diredaui in tudi v drugih mestih, so našli mnogo italijanskih civilistov ubitih. Pobile so jih domačinske pobesnele tolpe. Resna nevarnost je za vse italijanske prebivalstvo in tudi vojaštvo v Abesiniji. Zato angleške čete z vso naglico prodirajo na vseh oddelkih, da bi čimprej zavarovale to civilno prebivalstvo.

Reuter poroča, da so angleška letala potopila še dva italijanska rušilca vrste »Pantera«, ki sta pobegnili iz Massau.

Angleško letalstvo je močno bombardiralo Tripolis. Sovražna letala, ki so priletela nad Bengasi, so bila od angleških lovcev preganana.

Vesti 4. aprila

Nemčija ne želi nič drugega, kakor da se zavarujejo nemške vasi, da nemški podaniki ne trpe sile, da se izključi vpliv angleških agentov in da se v Jugoslaviji ne dela nič, kar bi koristilo nemškemu nasprotnikom. V Berlinu torej žele prav tisto, kar jugoslovanska uradna agencija izjavlja, da tudi že v resnici je. Jugoslavija je zavrnila poročilo o obisku angleškega zunanjega ministra v Belgradu ter že s tem spodbija vse obtožbe, da bi bila vezana na angleške koristi, piše romunski list »Ordinea«, čigar pisanje posnema »Vreme«.

Italijanski generalni konzul v Splitu, Ardini, je včeraj obiskal banovega namestnika Vukovića, se mu zahvalil za pomoč pri odhodu laških državljanih ter hkratu obžaloval, da so nekatere tuje radijske vesti objavile lažnje in zlobne vesti o ravnanju z italijansko manjšino v Jugoslaviji.

Voditelj madžarske manjšine v Jugoslaviji, dr. Varady, je poslal Nj. Vel. kralju brzojavko, v kateri mu izraža zvestobo Madžarov do krone in do države.

Zastopniki nemškega narodnega vodstva v Jugoslaviji so v sredo obiskali novega dunavskega bana dr. Vlaškina. Zastopstvo je vodil po glavar Nemcev v Jugoslaviji, dr. Janko, ki se je potem odpeljal v Belgrad na povabilo predsednika vlade, generala Simovića, s katerim bo razpravljal o položaju. Z njim je šel tudi voditelj političnega urada pri Kulturbundu, Hamn.

Odlični voditelji nemške narodne manjšine objavljajo v belgrajskem tisku izjave, s katerimi zavračajo vsa izmišljena poročila tujih radijskih postaj in tujega tiska.

Ameriški zunanji minister Hull je poslal italijanskemu poslanstvu v Washingtonu spomenico, v kateri po nalogu predsednika Roosevelta zahteva, da takoj odide iz Združenih držav italijanski pomorski odposlanec admiral Alberto Lais. Kot razlog za tako zahtevo navaja spomenica dejstvo, da je Lais v zvezi s sabotažnimi dejanji na italijanskih parnikih po ameriških lukah, poročata United Press.

V Romuniji se je včeraj začelo splošno ljudsko štetje. Najprej so začeli prešteti hiše in stanovanja, potem pa bodo še ljudi. Kakor napoveduje DNB, bo štetje trajalo več dni.

Nemški poročevalski urad javlja iz Washingtona, da je ameriški zunanji minister včeraj dejal časnikarjem, da bo vlada kmalu odgovorila na oba nemška in italijanska protesta zaradi zasege ladij v ameriških lukah. Ko bo odgovor izročen, bo objavljena njegova vsebina in vsebina obeh protestnih spomenic.

Pri posvetih med japonskim zunanjim ministrom Macomokom, Mussolinijem in italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianoem je prišlo do popolnega sporazuma, poudarja japonski tisk. Zasežene italijanske in nemške ladje, ki bodo zdaj morale voziti za ameriške države, ne bodo nosile nobenih zastav, je zvedela agencija Reuter.

Vse tuje politične razlage, ki so se porodile zaradi nenadne smrti madžarskega ministrskega predsednika Telekyja, označuje DNB po nalogu nemške vlade kot poskus, da bi nasprotna propaganda izkoristila smrt tega državnika v politične namene.

V Marseilles je včeraj priplula ameriška ladja »Exmouth« z živežem, oblekami in zdravstvenimi potrebščinami, katerih skupna vrednost znaša kakih 80 milijonov dinarjev. Te potrebščine je v nezasedeno Francijo poslal Rdeči križ, javlja Reuter.

Angleško uradno poročilo o letalskih izgubah v marcu pravi, da so Italijani ta mesec na Srednjem Vzhodu izgubili ta mesec 178 letal, od tega so jih 125 zbili angleški piloti, 21 topništvo, 32 pa je bilo uničenih na tleh.

Hollandski zunanji minister Kleffens ter minister za kolonije sta, kakor poroča Reuter, sprejela vabilo avstralske vlade, naj obiščeta Avstralijo.

Predsednik irske vlade De Valera je včeraj v zbornici povedal, da je Irska že v začetku vojne skušala doseči od ameriške vlade, da bi odpravila omejitve glede pošiljanja blaga na Irsko z ameriškimi parniki. Toda to ni uspelo, zaradi česar poslaja prehrana Irske vse bolj kličja.

Budimpeštanska policija je izdala vse potrebne ukrepe za zatemanje mesta, poroča Stefani. Tudi argentinsko mornariško ministrstvo je pomnožilo straže za zavarovanje italijanskih, danskih, nemških in francoskih ladij po argentinskih lukah, češ da je treba preprečiti sabotažo, javlja DNB.

Kancelar Hitler je včeraj sprejel voditelja japonskega vojaškega odposlaništva, ki se zdaj mudi v Nemčiji.

Pri vseh slovesnostih na čast japonskemu zunanjemu ministru Macuoki v Rimu je bil navzoč tudi jugoslovanski poslanik s spremstvom in časnikarji. Iz tega sklepajo, da je Macuokov obisk tudi pomirljivo vplival glede na odnose med Jugoslavijo ter Nemčijo in Italijo, sodi »Hrvatski dnevnik«.

Ves nemški tisk piše o osebnosti in delu pokojnega madžarskega ministrskega predsednika. Listi pravijo, da je Teleky bil vedno zvest prijatelj Nemčiji in Italije. Po njegovi zasluzi je Madžarska odkrila pristopila k trojni zvezi in je to pokazala ne le z besedami, marveč tudi z dejanji.

Maršal Pétain je podpisal odlok, po katerem bo 1023 oseb izgubilo francosko državljanstvo. Gre, povečini za Jude in za ljudi, ki so neupravičeno pobegnili iz države.

Ameriški vojni minister Stimson je včeraj sporočil, da bo ameriško letalsko poveljstvo ustanovilo še 60 letalskih šol, v katerih bodo letno izurili po 30.000 pilotov.

V Romuniji so zaprli deset članov legionarskega gibanja, ker so širili prevratne letake. Oblasti bodo zahtevale zanje najbrž smrtno kazen, poročata United Press.

politične zaradi vedno bolj grozeče vojne. Avstralski ministrski predsednik Menzies je pred slovesom iz Anglije dejal časnikarjem, da bo med svojim obiskom v Ameriki razpravljal s predsednikom Rooseveltom o sodelovanju med Avstralijo in Združenimi državami na Tihem morju.

Delo za ustanovitev državne zveze med Ameriko in Anglijo

Enotno državljanstvo ter skupna zunanja, gospodarska in finančna politika

London, 4. aprila. United Press: Dobro poučeni krogi so prepričani, da bo kmalu v angleški spodnji zbornici sproženo vprašanje o ustanovitvi angleško-ameriške državne zveze. Poslanec konservativne stranke Viljem Craig namerava nasloviti na predsednika vlade Churchilla posebno vprašanje, kako se razvijajo razgovori o ustanovitvi take zveze. Craig sam zastopa mnenje, da so

angleški in ameriški državljani enotna narodna skupnost, zato morajo imeti tudi enotno zunanjo, gospodarsko in finančno politiko. Ameriški državljani naj bi uživali v Angliji pravice angleških državljanov, angleški nasprotno pravice ameriških. Podoben načrt je sporočil predsednik angleške vlade Churchill Franciji tik preden je sklenila premirje.

Žalostna smrt predsednika madžarske vlade - udarec za Madžarsko in za Jugoslavijo

Zunanji minister Bardossy — novi ministrski predsednik

Belgrad, 4. aprila. m. O samomoru madžarskega ministrskega predsednika grofa Pavla Telekyja objavljajo današnja »Politika« daljši dopis svojega budimpeštanskega dopisnika, ki med drugim omenja: Nepričakovano je zadel madžarski narod hud udarec. Ministrski predsednik grof Teleky, odlični madžarski državnik si je pognal kroglo v glavo. Nesreča je toliko večja, ker je Madžarska izgubila sposobnega in odličnega državnika v tako težkih in usodnih časih, ko bi ga država najbolj potrebovala in ko bi ta državnik mogel največ koristiti.

S smrtjo grofa Pavla Telekyja je nedvomno tudi Jugoslavija izgubila svojega dobrega in odkritosrčnega prijatelja. O točnih vzrokih samomora velikega madžarskega državnika se more samo slutiti, posebno v zvezi z zadnjimi važnimi dogodki, ko je bila tudi Madžarska v težkem in kočljivem položaju. Grof Teleky je kot predsednik vlade in kot človek imel močno razvit čut za odgovornost ter je bil vedno občutljivo vesten.

Pokojni grof Teleky je vedno kot državnik in znanstvenik služil državi in narodu. Bil je prepričan in iskren borilec za madžarsko-jugoslovansko prijateljstvo. Grof Teleky je mnogo pripomogel, da je prišlo do pogodbe o večnem prijateljstvu med obema državama, zavedajoč se, da je tako prijateljstvo v veliko dobro Madžarske. Grof Teleky se je posebno zavzemal za to, da bi postalo to prijateljstvo — tudi stvarnost. Ni si mogel predstavljati, da bi mogli kdaj nastopiti Madžari proti Jugoslovanom ali narobe.

Vest o žalostni smrti je vso madžarsko javnost presenetila. Do zadnje minute ni niti najbližja okolica grofa Telekyja mogla slutiti, da si bo madžarski državnik končal svoje življenje. V sredo je ministrski predsednik Teleky ves dan vodil razne seje, bil je dopoldne celo nekaj časa v parlamentu. Popoldne in zvečer je imel mnoge razgovore in posvetovanja, zlasti z zunanjim ministrom Bardossijem. Odšel je tudi k ženi, ki že dalj časa boluje in je v nekem sanatoriju. V sanatoriju ni

nihče pomislil na to, da bi bil Telekyjev obisk pri ženi zadnji. Kdaj se je odločil, da si konča življenje, ni nikomur znano. Ko je pozno zvečer prišel domov, se je poslovil od svojega osebnega sluga in mu naročil, da naj ga zbudi ob 6.45. Naročil mu je tudi, da mu naj pripravi skavtski krog, ker se namerava udeležiti neke skavtske prireditve. Ko je včeraj jutraj sluga stopil v spalnico, je našel grofa Telekyja mrtvega, vsega v krvi. Sklepajo, da Teleky vso noč ni zatisnil očesa in da se je jutraj ustrelil v glavo.

Budimpešta, 4. apr. m. Po smrti ministrskega predsednika grofa Telekyja je bil zunanji minister g. Lajos Bardossy imenovan za predsednika vlade. Vsi dosedanja člani vlade ostanejo na svojem mestu.

Spet angleško-turški vojaški posveti v Ankari

Ankara, 4. apr. Reuter: Maršal Cornwall in letalski podmaršal Elmharst, ki zastopata angleško vrhovno poveljstvo na Srednjem vzhodu, sta prispela danes iz Egipta v Ankaro, da bi z načelnikom turškega glavnega štaba nadaljevala razgovore. General Kelly, posebni odposlanec glavnega poveljnika angleške sredozemske mornarice generala Cunninghama, ki se tukaj mudi še od prejšnjih razgovorov, se bo prav tako udeležil posvetov.

V slovenskih letoviških krajih je bilo lani manj tujcev, pa več domačinov

Ljubljana, 4. apr.

Svetovni dogodki so povzročili nazadovanje v tujem prometu v Sloveniji enako kakor tudi v drugih delih države. Primerjava med letoma 1939. in 1940. pove, da je bilo v Sloveniji l. 1939. 139.347 domačih obiskovalcev in 55.793 tujcev, lanske leto pa 143.148 domačinov in le 15.796 tujcev. Nočnin tujcev in domačinov je bilo v lanskem letu 784.698, v predlanskem letu pa 1.057.363. Število tujcev je torej padlo lani za 18,5%, število nočnin pa za 25,8%. Da ta padec ni večji, je pripisati okolnosti, da so tuzemski številčno celo porasli in njih nočnine niso preobščno nazadovale. Potemtakem je domači (notranji) turizem pripomogel do doseženega, vsekakor še vedno zadovoljivega uspeha. To nam kaže smer, v kateri bo treba prvenstveno razvijati bodoča prizadevanja turistične propagande delavnosti, vse dotlej, dokler bodo trajale sedanje izjemne prilike.

Banska uprava je v minulem letu nadaljevala zbiranje gradiva, potrebnega za ocenitev obinskih in za sestavo banovinskih delovnih načrtov za pospeševanje turizma v teku enoletnih in večletnih razdobj. To delo je pred zaključkom. Ze zbrano gradivo izpruče med drugim, da večina turističnih krajev ne izpolnjuje vseh pogojev, ki jih zahtevajo zakoniti predpisi glede splošne in posebne ureditve. Značilno pri tem je, da so izkazale turistične občine po stanju z dne 1. okt. 1940 kljub temu 309.959.335.42 dinarjev skupnega dolga. Pri takem stanju je naravno, da bodo potrebna izredna sredstva za ureditev turističnih krajev, za amortizacijo in razvijajočim se turizmu povezanih dolgov in za sanacijo gostinstva v turističnih krajih.

Turistični kraji Slovenije imajo 10.377 razpoložljivih tujskih sob in 17.811 tujskih postelj. V teh številkah, ki obsegajo gostišča in zasebne stanovanjale, je izražena turistična nastavitvena moč banovine, ki pa v splošnem ni zadostno izražena: povprečna zasedba vsake postelje je znašala namreč v letu 1940. samo okrog 44 dni ali 12%. Ta izjava nastanitvene moči pa tudi v normalnih letih ni dosti boljša, iz česar izhaja, da bo morala turistična delavnost v bodoče napeti vse sile, da doseže številčni dvig gostov, zlasti pa, da podaljša njih bivanje in podaljšanje sezone sploh, da bo tako z večjo izrabo dane kapacitete zagotovljena tudi večja donosnost turizma, oziroma primerno obrestovanje vanj vlozene milijonske glavne.

Pravilnik o 20% prispevku iz pobrane takse na bivanje tujcev v korist Tujskoprometnih zvez so občine z rednimi izjemami v redu izvrševale. Tudi v preteklem letu je uveljavljala kraljevska banska uprava svoj vpliv v tej smeri, da pride do čim večje povezanosti in smotrnega delovanja med vsemi tujskoprometnimi činitelji. Posebna pozornost se je posvečala tudi pravilnemu finančnemu gospodarstvu pri pospeševanju turizma: poleg izdajanja navodil in odobravanja uvedenih turističnih proračunov se je vršila, kolikor je bilo mogoče, že tudi praktična kontrola.

V gostinstvu je v teku na tri leta preračuneno dovoljevanje kratkoročnih kreditov po znani obrestni meri za preureditev in modernizacijo obstoječih gostinskih obratov v turističnih krajih. Posojila dajeja Hranilnica dravske banovine v Ljubljani in Mariboru v omejenem obsegu, 2% obresti za dobo treh let pa krije kraljevska banska uprava iz sredstev rednega proračuna. V letu 1940. ni bilo novih posilitev; zanimali so se sicer mnogi, a odbijala jih je obča negotovost, porast gradbenih stroškov, deloma pa tudi rezerviranost denarnega trga.

Spomladanski smuški tečaj ASK-a

Akademski športni klub razpisuje pomladanski smuški tečaj na Krvavcu v dneih od 15. do 20. aprila. Tehnično bo vodil tečaj ASK-ov starešina inž. arh. Marjan Šorli, prvak LZSP v alpski kombinaciji za leto 1941.

Danes je naše hrepenenje po gorah mnogo večje, kakor kdaj koli poprej. Odpočile se bodo tam naše misli in vrnili se bomo polni novih moči in idealov.

Prijave s prijavnino 20 Din sprejemata do 99. aprila, ko bo ob 14 v Akademskem domu sestanek pseh prijavitelcev, za člane in starešine, tajnik ASK-a: Franček Župerc v Akad. domu, in za članice: Mija Velikonja v izbi »Savice«. — Klub bo nudil revnejšim podporo, zato finančna ovira naj ne bo za nikogar.

Članice, starešine in člani! ASK vas vabi na sončni Krvavec!

Po državi

Tekme zadržavno prvenstvo odložene za teden dni zaradi pritožbe »Jugoslavijec in »Ljubljanec o razporeditvi tekem. O pritožbah bodo razpravljali prihodnje nedelje.

Član državne lige lahko postane še »Edinstvo«.

V Srbski ligi se bo v nedeljo odigrala važna tekma: BASK : Gradanski.

Kandidat za vstop v Srbsko ligo »Zemunski vitezi«.

S finančno podporo kraljevske banske uprave je ustanovil zavod za geodinamiko in meteorologijo tukajšnje univerze v 33 turističnih krajih meteorološke postaje in organiziral redna vremenska opazovanja. Lastninsko pravico do instrumentarija — kolikor je bil nabavljen iz sredstev banovinskega proračuna — si je pridržala banska uprava. Z organizacijo vremenske opazovalne službe je bilo zadoščeno potrebi turizma, zlasti v pogledu ocene klimatoloških činiteljev; formalno pa je bilo z njo ustrezno predpisano zakona, ki izrecno nalaga zbiranje zadevnih podatkov v turističnih krajih klimatoplininskega značaja.

Izobraževalno delo izkazuje v preteklem letu osem propagandnih tečajev za pospeševanje turizma in gostinstva. Vseh udeležencev v teh tečajih je bilo 7436. Vsak tečaj je obiskovalo povprečno okoli 90 oseb. Predavanja v teh tečajih so pojasnjevali kulturno-vzgojni in turističnopropagandni filmi, s katerimi razpolaga kralj, banska uprava.

K javnemu izobraževalnemu delu spada tudi tečaj za oskrbnike planinskih koč, ki ga je priredilo SPD s podporo kralj. banske uprave.

Zborovanje slovenskih planincev v Celju

Snoči so zborovali v Narodnem domu v Celju pod predsedništvom dr. Kalana Ernesta člani SPD savinjskega podružnice. Navzočni člani so vzklizili trikrat »Zivel kralj Peter II.«, pozdravilo pa je nato tudi častnega člana SPD, sodnika apelacijskega sodišča v p. g. Tillerja. Najprej je poročal namesto odsotnega predsednika podpredsednik dr. Kalan, nato pa tajnik g. Branko Zemljčič. Iz poročila se vidi, da je bilo delo podružnice v pretekli poslovni dobi mnogostransko. Obstojalo je v oskrbovanju domov, nadzorstvu, obnavljanju markacij ter v zimskoprometnem, reševalnem in prosvetnem delu. SPD šteje danes 702 redna člana (15 več kot lani) ter 177 članov mladinskega odseka (49 več kot lani). Nato je poročal o Celjski koči, Mozirski koči, Aleksandrovi domu, Piskernikovem zavetišču, Frišaufovem domu, Kocbekovem domu ter o planinskih poteh in markacijah, ki so bile v dobrem stanju. Preteklo leto se je popravila pot skozi Robanov na Moličko planino. Nova pot, najlepša v Savinjskih Alpah, tako imenovana Kopinškova pot, s Klemenčje planine v severnovzhodnem grebenu na Ostrico je bila v redu dograjena in odprta lani. SPD je obnosila tudi markacije iz Griž na Mrzlico ter Liboj na Smohor. Obisk v kočah in planinskih domovih je v pretekli sezoni nekoliko nazadoval. V Kocbekovem domu je bilo vpisanih 1188 turistov (lani 1107), v Frišaufovem domu 2065 (2174), pri Piskerniku 1122 (1232), v Mozirski koči 1178 (1412) ter v Celjski koči 1478 (1591). V Celjski koči se mnogo turistov sploh ne vpiše, zato se lahko računa, da jo na leto obišče kakšnih 6000 ljudi.

Za nadzorstvo planinskih poti in markacij je po sklepu glavnega odbora podružnica določila naslednje odbornike: Kopinšek za področje Korosice, prof. Stante za Okrešelj in Oljšavo, inž. Lavrenčič za Raduho in Golti, Mirnik za Mrzlico in Menino, Saksida za Celjsko koč. Podružnice so pridno sodelovale.

Za ugodnejšo rešitev avtobusnih voženj iz Celja v Logarsko dolino ter iz Šmartnega ob Paki je SPD stavila utemeljen predlog mestnemu avtobusnemu podjetju ter ravnateljstvu Pošte in telegrafa v Ljubljani. Žal pa ni uspela.

V Lučah je banska uprava priredila na pobudo SPD enodnevni tujskoprometni tečaj, ki so se ga udeležili tudi oskrbniki in oskrbniki osebje. Dalje se je uredilo tudi poročanje o snežnih razmerah v zimski sezoni pri Mozirski koči. V tujskoprometne namene so pripravili nekateri odborniki svoje reformat, si jih je radijska postaja tudi oddajala.

V spoznanju velikega pomena, ki ga ima film pri izobraževalnem delu in v propagandi, je banska uprava naročila filmsko snemanje vzhodnega dela Pohorja. Film je gotov in ga je pridržala kraljevska banska uprava za predvajanje na raznih tečajih, kopija pa bo v svojstvu kulturnega filma na razpolago za javno prikazovanje po kinematografih. V okviru razpoložljivih sredstev se bo nadaljevalo z izdelovanjem te vrste filmov. V načrtu je filmanje zahodnega dela Pohorja, turističnih predelov Gorenjske, Bleda, Savinjske in Logarske doline itd.

Ozki film »Bela Krajina« z lanskeoletnim festivalom v Metliki, ki ga je po naročilu društva »Bela Krajina« izdelal Božidar Jakac, je kraljevska banska uprava iz enakih razlogov finančno podprla.

Kakor v predhodnem letu, je kralj. banska uprava tudi lani v veliki meri podprla pobudo in stremeljenja zasebnih in javnoprometnih činiteljev turizma, tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, tujskoprometnih društev, planinskih in zimsko-poštinskih organizacij ter občin s tem, da jim je delila podpore za pospeševanje turizma vobče v okviru svojega proračuna. Na predlog kralj. banske uprave je storilo takisto tudi ministrstvo trgovine in industrije, ki je nakazalo v preteklem letu iz državnega sklada za pospeševanje turizma blizu 100.000 din za razne aktualne potrebe turizma v Sloveniji.

Blagajniško poročilo je podal Vetovec. Bilo je 180.463 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Proračun predvideva 157.500 din izdatkov kakor tudi dohodkov. Na predlog dr. Požarja je odbor dobil razrešnico.

Sledilo je poročilo mladinskega odseka, nato pa poročilo plezalnega in reševalnega odseka. Celjani so sodelovali večinoma pri vseh reševalnih ekspedicijah. Za zimskošportni odsek je poročal Zdravko Kovač. Podružnica je priredila veselalom na Okrešlju, Klubski dan pri Celjski koči, sodelovala pa je tudi pri veliki vseslovenski smučarski prireditvi v Celju. Pri tej priliki pa moramo pripomniti na žalost tudi to, da je šel ves čisti dobiček od te prireditve na Jesenice.

Celje

Prehrambeni urad v Celju se je preselil v nove prostore mestnega poglavarstva v sobo št. 5 nasproti dosedanjih prostorov.

Mestni avtobus celjski je ukinil z včerajšnjim dnem svoje nadaljnje vožnje na progi Celje-Kozje-Podsreda in Celje-Teharje.

Hud karambol v St. Vidu nad Ljubljano

Ljubljana, 4. aprila.

St. Vid z okolice že dolgo ni v kroniki znamenitih kakega hujšega karambola in kake težje prometne nesreče. Banovinska cesta v Vižmarjih je bila snoči okoli 19.45 prizorišče hudi motoklistični nesreči, ki jo je motoklist, kakor so dognali šentviški orožniki, sam zakrivil in v nobenem pogledu ne zadene krivda lastnika avtomobila, ki je mirno stal ob cestnem jarku.

V Podgori pri St. Vidu nad Ljubljano stanujoč, 33 letni modelni mizar Jože Cuderman, zaposlen pri neki tvrdki v Škofji Loki, je včeraj vozil z motorjem iz Škofje Loke proti Ljubljani. Vozil je pod Šmarno goro po banovinski cesti. Zadaj na sociju je sedel njegov znanec, 26 letni mizar Alojzij Švigelj iz Guncelj pod Šmarno goro, ki je tudi zaposlen v Škofji Loki.

Okoli 19.45 je Cuderman pridrvel po banovinski cesti in z vso silo butnil v potniški avto, ki je stal ob cestnem jarku in je bila cesta sicer popolnoma prosta. Udarec motorja ob zadnji del

»SELJAČKI DOM« O ZADNJIH DOGODKIH

Zagreb, 4. apr. j. Službeno glasilo Hrvatske kmečke stranke tednik »Seljački dom« je o zadnjih dogodkih v naši državi prinesel članek:

»Sprito vseh dogodkov, ki so se odigrali z veliko brzino, je nastalo veliko zanimanje tudi v velikem svetu. Na Hrvatskem in povsod, kjer žive Hrvatje, so vsi pazili samo na eno, namreč kaj bo odločil predsednik HSS dr. Maček.

Predsednik dr. Maček je v Zagrebu čakal najprej na poročilo hrvatskega bana dr. Ivana Šubašića. Na podlagi tega poročila je razpravljaj predsednik z inž. Košutičem in dr. Krnjevičem zelo dolgo in večkrat. Ti posveti so se v zadnjem tednu razširili tudi na druge pravke. Potem je kot posebni odposlanec dr. Mačka odpotoval v Belgrad inž. Avgust Košutič, ki je najprej obiskal glavne činitele vlade, da bi slišal njihovo mnenje in o tem obvestil predsednika. Ze naslednji dan se je Košutič vrnil v Zagreb skupaj z ministri dr. Andresom, dr. Šutejem in dr. Smoljanom. Na podlagi poročil, ki so jih ti podali, so se začeli v Zagrebu posveti, ki so trajali ves dan. Tu je bilo sklenjeno, da ponovno odidejo inž. Košutič ter ministri dr. Šutej in Smoljan v Belgrad. Potrebno je pripomniti, da so spremembe v Jugoslaviji izvale veliko zanimanje v svetu, največji odmev tega novega stanja pa je bilo opaziti v nemškem tisku, ki je poudarjal, da spremlja Nemčija razvoj političnega položaja v Jugoslaviji najbolj pozorno in da pričakuje izjave vlade.

Dalje pravi »Seljački dom«: »Hrvatski narod je tudi pri teh dogodkih podal dokaz za svojo politično zavest. Povsod je ohranil svoje dostojanstvo, mir in disciplino. V pričakovanju nadaljnjih dogodkov je hrvatski narod ohranil isti mir, red in disciplino, kakor v preteklem tednu. Ves hrvatski narod z zaupanjem spremlja delo svojega predsednika, ki se v teh dneh prav nečloveško trudi, da bi ljudstvu ohranil mir in olajšal težave, ki so jih prinesli sedanji časi.«

Opozorilo celjskemu prebivalstvu

Celje, 4. aprila.

Ne razširjajte razburljivih in neutemeljenih govorice in ne prisluskajte jim, temveč jih energično zavračajte, raznašalce takšnih govorice pa natančno brezpogojno oblastem, ker je razširjanje takšnih govorice kaznivno. Za vznemirjanje ni razloga. Bodite mirni in opravljajte mirno ter dostojanstveno svoje tekoče posle! Ne begajte sebe in soseskanov z nepotrebnim in nedovoljenim zapuščanjem domov in prenašanjem svojih stvari, ker bi to utegnilo imeti škodljive posledice za javni mir in red! Bodite v resnih časih resni in disciplinirani!

Zupan dr. Voršič.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš ljubi oče, stari oče, stric in tast, gospod

KOVIČ IVAN

krojaški mojster in posestnik

ter se po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v sredo popolnito preselil v lepše življenje.

Pogreb dragega, nepozabnega pokojnika bo v petek dne 4. aprila ob 4. uri iz hiše žalosti, Zaloška cesta št. 43 k sv. Križu. — Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Družine v Mostah, dne 5. aprila ob 7. uri.

Ljubljana, 3. aprila 1941.

Žalujejo rodbine: KOVIČ, KUS, ZORIČ

SELDON TRACE:

KORAKI V NOČI

Roman s slikami

Hadon se je nasmehnil, ko je videl, da je Marle popustila. Vse del se je v naslanjač in si prižgal pipo.

»Povedati vam moram, da se je mladi Darek Ricardo vrnil v London. To vas gotovo ne preseneča.«

»Iznenadilo bi me, če bi bilo obratno. Mislim, da se ne bo nikdar vselil v stricevo hišo.«

»Nasprotno, on pravi, da se bo vselil v hišo Brandon, čim se bo prezračila od zločinkega vzdušja. Oprostite mi ta smeli etavek, a točno pove misljenje Ricarda Dareka. Sami veste, da zelo nervozni ljudje mrzijo vse, kar je bolno in mračno.«

Marle je prikimala. »Ali so končno ugotovili... kako je pobegnil Dieke?«

»Ne, to je skrivnost, ki jo je vzel s seboj v grob. A sedaj draga moja, morate biti hrabra in priznati sama sebi, da je njegova smrt edina rešitev za nas vse.«

»Vem, vem!« je prikimala dedica. »Prosim vas, ne govoriva več o tem. Je detektiv iz Scotland Yarde še vedno tam?«

Hadon se je nasmehnil.

»Inspektor Guidlugh se je umaknil iz te afera, ki ga je zelo razočarala. Sedaj v mestu težko sreča kakega policaja. Skratka, tam je vse tako mirno, da je

celo Daxbury opustil misel, da bi šel na počitnice. Vsa ta afera je v resnici komična, Marle! To je kot neke strahotne sanje, ki so že prešle. A strašne dogodke je treba hitro pozabiti!«

Hadon je vstal in jo objel. Ni se protivila njegovemu objemu.

»Marle, ali hočete poizkusiti...?«

»Marle, to bo v interesu naju obeh! Ne bo ereče v najinem zakonu, če ostane med nama ta spomin!«

»To naju ne bo razdvajalo — ali jaz ne morem pozabiti Diekyja!«

Hadon jo je spustil iz objema.

»Zal mi je, ko je takol!«

»Marle, sedaj moram oditi, a se bom še vrnil. Morda se bo nekega dne naredil čudež.«

Obrnila se je k njemu, da bi ga poljubila.

»Prosila bom Boga, da se bo naredil ta čudež!« mu je odgovorila Marle.

XXX. POGlavJE.

Čudež.

»Darek Ricardo prosi glavnega inspektorja Guidluga, da izvoli prisostvovati zabavi, ki jo priredim v petek 3. aprila. Če ne pridete, mi prosim, javite!

Od 6 do pol 8.
Pilo se bo hereško vino.
Hiša Brandon, Plath. —»

Guidlugh je z veseljem nasmehom obračal vabilo, ki ga je pravkar prejel. Po dolgem razmišljanju je šel k pomočniku direktorja javne varnosti, ki je vabilo prav tako prebral s lahkim nasmeškom.

»Mogoče vas bodo prebivalci mesta Platha imeli za nepotrebnega gosta, če vas celo ne bodo gledali kot steklega psa. Ali...«

»Šest mesecev je že, odkar sem odšel iz Platha!« mu je odgovoril detektiv. »A Darek Ricardo ni smel prej prirediti zabave, dokler ni smel s klobuka žalni trak. Ali naj nadaljujem svoj načrt, gospod inspektor?«

»Naravno! Po tolikem času vas bodo menda že smatrali za gosta, ki ima dobre namene. Ste že vse pripravili?«

»Sem, gospod. Prepričan sem, da se mi je e potrpežljivim čakanjem posrečilo uspevati neko nemirno vest. Če hočemo priti čez ta prepad, moramo ustvariti mirno vzdušje in se prikazati s prijateljsko vedrinjo. Zelo mi je žal, da moram odigrati to neljubno vlogo, a nisem imel druge izbire!«

»Mirne duše lahko igrate to vlogo, ki ste si jo naprtili po načrtu. Gospod Guidlugh, naj vam bo mirna vest!«

»Hvala, gospod! Moram reči, da bi vsak inteligenten človek prišel do istega sklepa kot jaz. A v začetku mi je bilo nemogoče dobiti vsaj en sam dokaz. Zato sem prisiljen, da po šestih mesecih posežem po tem sredstvu.«

»Vse je lepo in dobro, gospod Guidlugh. Pojdite le naprej in napravite, kar morate. Bilo je tudi potrebno, da se ugled Scotland Yarde reši v očeh prebivalcev mesta Platha.«

Marle je z neodločnim pogledom opazovala vabilo, nato pa je ponovno prebrala pismo Jamesa Hadona, ki je prišlo z isto pošto. Njena teta je uganila vzrok njene neodločnosti.

»Če bi bila na tvojem mestu, bi odšla,« ji je rekla z blagim glasom.

Marle se je okrenila proti njej. »Tudi James to pravi.«

»On ti tudi ne bi mogel kaj drugega svetovati.«

»Ali... kar ne morem iti tja.«

Stara dama je spustila svoje pletenje. »Drago moje dete, sedaj ti bo veliko lažje kot kasneje. Če se poročiš z Jamesom, se boš morala vrniti v svet, med družbo in boš morala pozabiti preteklost. Tudi James bo to napravil, da ti bo olajšal položaj.«

»No, naj bo. Šla bom tja, a tega ne napravim rada. Boste videli... nekaj se bo dogodilo...«

Umolknila je, ker je uvidela, da je izgovorila neumne besede. Vzela je vozni red in pričela listati po njem.

V Plahu se ni med tem časom zgodilo nič novega. Sedaj, ko se ni bilo treba nikomur ničesar bati, so si nazadnje tudi nervozni ljudje upali ponesti iz hiše. Hatherington se je trudil, da bi odstranil iz hiše Brandon pohištvo po navodilih g. Ricarda Dareka. Pohištvo je bilo zamenjano z novim. Tudi zaveso je

zamenjal z novo, moderno.

V dvorani pa je estetski čut gospoda Dareka doživel polom. To je bila zelo velika dvorana, kjer bi imeli dovolj prostora vsi pozvani gostje. Težko pa je bilo spremeniti to sobo po sodobnem okusu. Zato je mladenič nejevoljno ogledoval velike in težke mize.

»Vse bom znesel ven!«

Hatherington je odmajal z glavjo.

»Tega ne bi opravili, preden pridejo gostje. Da bi vsaj malo prej prišli...«

»Na vsak način je zdaj zadnjič, da sta ti mizi pri zabavi. Tu postavite dve mizi, kjer boste ločili herejsko vino.«

Jezzen je šel iz dvorane. Bil je zelo nerazpoložen, čeprav je v ostalem delu zgradbe vse uredil po svojem okusu. Pred dnem časom je mislil, da ne bo spreminjal pohištva. Takrat se je še nadejal, da bo to pohištvo služilo kot okvir lepoti Marle Datmar.

Sel je v obednico in popil časo whiskeyja, ki mu je vrnilo barvo in ublažil živčno razdraženost. Kljub vsemu pa je ostal v njegovih očeh čuden sijaj.

Malo po šesti uri so prišli prvi gostje. Prvi so bili pastir, dr. Marebille, pastorjeva žena in hčerka. Z njimi so prišle tudi tri gospodične Cochranejeve, prav tako nedolodljive starosti. Obsojale so vse novotarje, a bilo bi nekaj neverjetnega, če bi se ne udeležile vseh sestankov v mestu Plathu. Med prvimi gosti je bil tudi inspektor Guidlugh. Bil je zelo eleganten v novi obleki in z gamašami na čevljih. Ob njegovem prihodu se je Darek malo nasmehnil.

(Dalje sledi).

Od tu in tam

Novi dvorni minister Radoje Knežević je takoj po svojem imenovanju poslal predsedniku demokratske stranke ministru Milanu Grolu posebno pismo, v katerem mu sporoča, da mora zaradi svoje imenovanja za dvorčnega ministra, ki je nezdržljivo s članstvom v stranki, izstopiti iz stranke in obenem odložiti tudi vse funkcije, katere je v stranki zavzemal. Radoje Knežević je bil doslej nekaj let član izvršnega odbora Demokratske stranke.

Novi ban donavske banovine dr. Vlaškalin je po svojem nastopu podal za javnost izjavo, v kateri je poudaril, da pričakuje od vsakega prebivalca banovine popolno disciplino in poštovanost in redno delo. Rekel je, da je njegov cilj, da se ohrani mirno sožitje in ljubezen med vsemi prebivalci brez razlike vere in narodnosti. Uradništvu je naročil, da mora biti v svoji službi vestno in pošteno, in da bo vsak primer strankarstva kakor tudi korupcije strogo preganjal.

2500 ton bombaža bo naša država dobila iz Irana. Med našo državo in iransko vlado je bil pred dnevi dosežen sporazum, po katerem bodo Perzijci pripravili za izvoz k nam 2500 ton bombaža. Zaenkrat je sporazum le še načelna znanja, podrobnosti dobave pa še niso določene, kajti tudi ne prodajni in plačilni pogoji. Gotovo pa je, da je naša trgovska delegacija dosegla lep uspeh, kajti perzijski bombaž je eden najboljših na svetu, kar se tiče kakovosti.

Več jugoslovanskih tovornih in osebnih ladij je bilo lani in letos prodanih v tujino. Zaenkrat je znano, da je bilo prodanih šest večjih ladij v skupni tonaži 45.000 ton. To so bile v glavnem luksuzne potniške ladje, s katerimi so naše plovne družbe vzdrževale zveze med našo obalo in obalami Sredozemskega morja v času turističnih mesecev. Ker pa je vojna močno zavrla tujski promet in ni bilo več potnikov za te ladje, so plovne družbe naredile kupčije s tujci in jim te večje ladje prodale. Vse luksuzne ladje so bile prodane na Portugalsko. Prav tako pa sta bili prodani tudi dve večji tovorni ladiji v tujino. Tudi te ladiji družbe niso več rabile, kajti plovba po oceanih je postala prenevarna, za obrežno plovbo pa so takšne ladje predrage in se obratovanje ne izplača. Znano je tudi, da je več jugoslovanskih ladij v službi mednarodnega Rdečega križa in vozijo razne potrebščine večinoma po Sredozemskem morju.

Za velikonočne praznike so v Dalmaciji uvedli posebne nakaznice, s katerimi dobe vsi prebivalci nekaj bele moke, da bodo mogli peči kolače. Tako je bilo na primer v Šibeniku določeno, da bo dobil vsak odrasli meščan po en kilogram bele moke, za vsakega otroka po 12 leti pa se bo dobilo pol kilograma moke. Oblasti so dobile toliko bele moke na razpolago, da bodo vsi meščani deležni določene količine bele moke. Cena ji je 8,75 dinarja.

Huda nesreča se je dogodila v Dugi Resi na Hrvaškem. Tam imajo prebivalci običaj prirejati veselice v zasebnih domovih. Tako se je v neki hiši zbralo precej mladine, ki se je veselila. Zraven je bil tudi 14 letni Jandre Halovanovič, ki pa je ob prvem mraku odšel. Kmalu za njim sta odšla tudi njegov bratranec Mijo Halovanovič ter brat Miko Halovanovič. V temi je Mijo iz razposajenosti začel streljati s samokresom v zrak. Ko pa mu je orožje odpovedalo, ga je začel nerodno obračati. Med tem se je sprožil in strel je zadel Jandra v tilnik in ga na mestu ubil. Toda strele ni vedel, da je stopal kakšnih sto korakov pred njim bratranec, ni ni pozneje spoznal, kaj je storil, ker Jandra ni imel časa niti toliko, da bi kriknil. Tako sta po cesti Mijo in Miko stopala naprej mimo Jandrovega trupla in prišla domov. Šele neka dekleta, ki so zadelo ob truplo, so opazila mrtvega človeka. Prihitela so v vas in prijavila stvar orožnikom. Ti so Mijo prijeli, toda fant je zatrdil, da ni nikogar ustrelil. Ta dogodek je ljudi zelo presunil.

Strasen zločin je storil v Srbobranu ljubomurni človek. Jožef Simonjki je že dalj časa opazal, da živi njegova žena v nedovoljenih odnosih z možem njene sestre Jožefom Ramadom. Končno ga je žena tudi zapustila, toda Simonjki se je preselil k svojemu svaku in pri njem ostal. Ko pa sta odšla Radama in žena Mariška zvečer v kino, sta pustila Simonjki doma misleč, da bo odšel kasneje za njima v mesto. Cim pa sta se vrnila domov in je hotel Ramada prižgati z vžgalico svečo, je skočil izpod postelje neki moški in potegnil samokres. Zakonca sta spoznala v neznanu Simonjki, ki jima je takoj zavpil, da bosta ubita. Ze so padli strel in Ramada je bil ranjen. Toda izmuznil se je ven in stekel na cesto poklicat stražnika. Med tem je Simonjki obrnil orožje proti Mariški in jo trikrat ustrelil. Navzile temu je imela žena še toliko moči, da je skočila skozi prtično okno na cesto, toda tam je v krvi obledela. Simonjki je tedaj pobegnil in izginil. Poltveja ga je iskala, toda našla ga je šele čez čas obešenega na nekem drevesu. Bil je že mrtav. Simonjki je mislila, da je oba zakonca ubil in se je šel zato obesit. Oba Ramadova sta bila težko ranjena prepeljana v bolnišnico.

Milijon dinarjev sta zahtevala za svojo petletno varovanko, katero zahtevala prava mati in oče Zivojin in Vukosava Bašovanovič iz okolice Požarevca nazaj. Pred tremi leti, kakor smo bili že poročali, sta se sprla zakonca Vidosava in Dragoljub Jovanovič iz Kragujevca. Po sporu sta se ločila in Vidosava je odnesla svojo dveletno hčerko svoji sestri Vukosavi in jo ji darovala. Pred kratkim pa sta se sprla zakonca sporazumela in hotela na vsak način dobiti nazaj tudi otroka. Toda Vukosava in njen mož se s tem nista hotela sprijazniti. Rekla sta, da sta otroka tako vzljubila, otrok pa najju, da se od njega nečeta ločita. Nazadnje sta se sestri sprli in spor je obravnavalo sodišče, ki je natožilo obema Bašovanovičema po mesece dni zavora, ker da nečeta otroka vrniti pravim staršem. Ko je sodnik vprašal Bašovanovičeva, pod kakšnimi pogoji bi otroka vrnili, sta rekla, da le za odškodnino enega milijona dinarjev. Prava starša tega seveda nista mogla sprejeti in sta otroka zahtevala odločno nazaj. Toda Bašovanovičeva sta odgovorila, da rajši pogineta, kakor pa bi varovanko vrnili. Zaradi te grožnje se sedaj nihče ne upa priti iskat otroka.

Zagrebska policija je že na sledu morilec trgovčeve žene Rozalije Letonijeve. Ženska je stanovala v predmestju Zagreba in je bila tedaj sama doma. Malo pred poldnevom pa je bil nad njo izvršen zločin. Morilec je pobral vse dragocenosti, kar jih je bilo v hiši. Sosedo so ob tistem času slišale neke krike, toda niso polagale na to važnosti, ker so mislile, da se pač nekdo krega ali pa se kje prepirata med ženo. Šele tedaj, ko je prišel trgovec Letoni domov, je našel ženo mrtvo in zvezano. Policija je takoj začela iskati zločinca. Ugotovila je po prvih znakih, da sta bila dva. Prijela je dva moža, na katere je padel sum, da sta zagrešila gnušno dejanje.

Spet nove zlobne vesti o preganjanjih v Jugoslaviji

Belgrad, 4. apr. AA. Z uradne strani smo pooblašeni, da objavimo naslednje:

Ni bilo mogoče pričakovati, da bodo po dosedaj izdanih zanikanjih o vzemirljivih, fantastičnih in popolnoma izmišljenih vesteh, ki jih širi del tujega tiska in radijskih postaj, in po nesporno ugotovljenih dejstvih, da v naši državi vlada popoln red in mir in da ni nobene strani nobenih incidentov, da bodo isti tisk in radijske postaje nadaljevale z objavljanjem vesti o nekakšnih nasiljih proti pripadnikom narodnih manjšin. Tako je bilo včeraj v tem tisku objavljeno, da so po nemških občinah razporejeni zlo- glasni četniki, ki silijo ženske narodne manjšine,

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 4. aprila.

V teh burnih časih, ko stopajo v ospredje najrazličnejši problemi javnega in zasebnega življenja, ljubljanske gospodinjice podajajo posebno pozornost cenam raznih življenjskih potrebščin. Zadnji čas je nastopila zaradi določitve cen mesu in mesnim izdelkom velika zmeda in pojavljali so se najrazličnejši kazenskopравни in upravnopravni komentarji. Treba je opozoriti, da mora vsak prodajalec živil in drugih potrebščin, blaga in raznih izdelkov imeti vse cene točno določene. Sedaj je posegla vmes policijska uprava, ki je določila najvišje cene mesu in mesnim izdelkom.

Živilski trg

kazne ta teden svojo navadno poslovno in dnevno sliko. V sredo so kmetje pripeljali na trg do 30 voz zgodnjega in poznega krompirja. Krompir je bil po kakovosti od 2 do 2,50 din kilogram na debelo. Mnogo je bilo pokupljenega semenskega krompirja. Tudi Ljubljančani so se odločili, da bodo na svojih gredah letos nasadili fižol in krompir, namesto različnih rož. Zato vrtnarji tožijo, da letos se ni posebnega povpraševanja po raznih rožah, po njih semenih in da so kupčije slabe. Jajca so se pocenila. Na trgu jih prodajajo že 12 komadov za kovača, najboljša pa dobe gospodinjice za kovača deset komadov. Surovo maslo, ki se je pred tedni podražilo, je cenejše in je bilo po 36 do 40 din kilogram. Iz Dalmacije prihaja izredno lepa in debela cvetaka. Je po 5 do 7 din kilogram. Prodaja cvetakeh gre dobro izpod rok.

Prireditve šentjakobske dekliske šole

Šentjakobska dekliska šola je na pobudo upraviteljice gaj. Štefke Schubertove ob sklepu šolskih duhovnih vaj napravila prav lepo in pristrno pobudo. Šola je dobila z Brezji sliko Marije Pomagaj in jo po zgledu drugih slovenskih katoliških hiš namestila na hodniku šolskega poslopja. Po petih litanijah Matere božje se je razvil iz cerkve v šolo sprevod belo oblečenih deklic. V sprevodu so učenke nosile Marijino sliko ob spremstvu deklic s svečami. V telovadnici je bila nato v navzočnosti staršev Marijanska akademija po lepo začrtanem programu.

V vlaku je umrl — Nesreče

»Ne dneva, ne ura ne vemo, kdaj nas bo smrt obiskala in bomo poklecani pred Bogom! Avgust Renko, 45 letni rudar iz Trbovelj, se je včeraj popoldne pripeljal z vlakom na glavni kolodvor. Nameraval je iskati zdravniško pomoč v splošni bolnišnici, ker je močno bolehal na pljučih. Med vožnjo je zelo oslabil. Ko so ga hoteli reševalci prenesti v avto, so opazili, da jim je izdihnil. Zadel ga je srčna kap. Po odredbi policijske komisije je bilo truplo prepeljano na Zale v mrtvašnico.

Neznani avtomobilist je na banovinski cesti v Homcu podrl 54 letnega posestnika in priljubljenega gostilničarja Gregorja Repanška. Ta je dobil hude poškodbe po glavi, najbrž celo pretrpes možganov. Orožniki poizvedujejo za brezsrčnim avtomobilistom, ki je v divjem diru odpeljal skozi vas.

Previdno je treba manipulirati s karbidom, drugače sledi kmalu nesreča. Pri inž. Likarju zaposleni 16 letni inštalacijski vajenec France Jernejč je polnil karbidno svetilko. Iz neznanega vzroka je nastala eksplozija, karbid je brizgnil v vajencev obraz in ga močno opekel.

Hace in tovariši zadovoljni s sodbjo

Včeraj dopoldne se je razširila posebne vrste senzacija, ki ni bila v zvezi s senzacijami, ki jih širijo brezvestneži in neznani provokatorji. Lahkoverneži, ki so se zanimali za Hacetov proces, so širili okrog, da si je Hace včeraj jutraj končal življenje. Ta vest ni resnična. Po končani sodbi so bili Tone Hace, Stefan Verle, Anton Pogačnik in France Žuželj, vsi močno uklenjeni odpeljani iz porotne dvorane v svoje celice. Še med potjo so izražali svoje nezadovoljstvo proti sodbi. Pravijo, da Hace skoraj celo noč ni zatislil očesa. Tudi ostali so v svojih celicah premišljevali o sodbi. Včeraj dopoldne pa so vsi štirje obsojenci sporočili senatnemu predsedniku s. o. s. g. Ivanu Kralju, da sprejmejo sodbjo. Ali je sodbja takoj postala pravomočna? To ne moremo trditi, kajti državni tožilec g. Bogdan Lendovec je prijavil priziv in revizijo. Ko poteče tridenesni rok, bomo pač zvedeli, da li je sodbja postala popolnoma pravomočna. Proti sodbi se bo vsekakor pritožil krojač Mihael Kovačič, ki je dobil strogo kazen zaradi prestopka nakupovanja in prikrievanja sumljivega blaga.

Nov tatinski trik

Najrazličnejše hude prilike izrabljajo brezvestni tatovi za svoje posle. Sedaj iščejo posebno družine, katerih svojci so bili vpoklicani k voja-

Opozorilo članom ljubljanskega ambulotorija OUZD

Člane OUZD in njih upravičene svojce opozarjamo, da je zaradi odsotnosti precejšnjega števila zdravnikov otežkočeno nakazovanje zdravniških obiskov na domu članov. Zaradi tega naj zaprosijo člani ali njih svojci za zdravniške obiske na domu v res nujnih in neodložljivih primerih. Zdravniške obiske bo nakazoval urad pri okeni št. 1 (Miklošičeva cesta 20, pritičje, levo), kamor je treba prinešiti potrdilo delodajalca z navedbo točnega naslova.

Iz istih razlogov opozarjamo člane in njihove svojce, da se poslužujejo tudi zdravniških ordinacij v ambulotoriju le, če je zdravniška pomoč zaradi zdravstvenega stanja nujno potrebna.

Pripominjamo še, da sta ordinaciji g. dr. Janežiča Pavla od 9.30 do 12.30 in g. dr. Debelaka od 16. do 19. ure do nadaljnjega uklenjeni. Bolniki, ki so se združili pri imenovanih zdravnikih, bodo porazdeljeni v druge ordinacije.

da poljubljajo znamenja z mrtvaškimi glavami, da jih pretepajo, da Nemce na vseh straneh ropajo, da so strašno mučeni nemški otroci, katere skoraj do smrti davijo, da so Srbi nekemu nemškemu študentu zvezali noge in ga vrgli skozi okno iz vlaka, da so v Belgradu, Nišu in Novem Pazaru razrušili trgovine Nemcev in Italijanov, da so vojaki, ki pripadajo nemški manjšini, spravljani v koncentracijski tabor in še celo vrsto nekakšnih hudih dogodkov. Za zdaj še ni mogoče točno ugotoviti, kakšen cilj naj imajo te očitno in s polno zavestjo širjene neresnične vesti, toda že zdaj je mogoče ugotoviti to, da te vesti v prvi vrsti zavajajo javno mnenje tistih držav, iz katerih se širijo.

kom ali pa se izdajajo za magistratne sluge, ki do- stavljajo pozivnice vojaškim obveznikom. Ljudje, bodite pazljivi pred temi tipi! Prihodnje dni bo na okroglo sodišču zanimiv proces, ki bo podal zanimivo sliko, kako so znali sleparji goljufati mnoge ljubljanske obrtnike in druge obveznike s ponarejenimi vojaškimi pozivi.

Vdova po poštnem kontrolorju Marija Palčičeva, stanujoča na Krakovskem nasipu št. 26, je postala tudi žrtev takega sleparja. Vdova je obiskala svojo sosedo v hiši. Razgovarjala se je. Ko se je vrnila, je opazila v kuhinji mladega, do 27 let starega, čedno oblečenega možkega, ki jo je mirno pozdravil in nagovoril. Vdovi je pravil, da išče od vojaškega urada nekega Janežiča. Napotila ga je k hišniku. Pozneje ji je šinila grozna misel v glavo. Pogledala je v stanovanje in presenečena zapazila, da ji je izginilo mnogo zlatnine in drugih vrednosti. Oškodovana je za okoli 3500 dinarjev. Elegantni gospod jo je jadrno popihl iz hiše in izginil s plenom.

NAMESTITVE IN PREMETITVE V BELGRADU

Belgrad, 4. aprila. Z odlokom notranjega ministra in v soglasju s predsednikom vlade je bil dosedanjí načelnik javne varnosti v notranjem ministrstvu Dušan Ribar postavljen za vršilca dolžnosti upravnika mesta Belgrada. Z istim odlokom je bil orožniški brigadni general Milutin Stefanović, dosedanjí vršilec dolžnosti upravnika mesta Belgrada, vrnjen na svojo redno dolžnost.

Z odlokom notranjega ministra je bil poslan na delo v notranje ministrstvo Mijodrag Matić, pomočnik upravnika mesta Belgrada v 4. l.

Z odlokom notranjega ministra je bil postavljen za vršilca dolžnosti pomočnika upravnika mesta Belgrada Vukašin Sredojevič, okrajni načelnik okraja vardskega.

SENAT RAZPUŠČEN

Belgrad, 4. aprila. Na ukaz Nj. Vel. kralja od 1. aprila 1941 je predsednik ministrskega sveta po zasljanju vlade in na podlagi čl. 116 ustave izdal odlok, s katerim prenehajo veljati na dan objave tega ukaza mandati vseh dosedanjih senatorjev, tako imenovanih od kralja, kakor tudi izvoljenih ter njihovih namestnikov. Poseben kraljevi ukaz bo določil dan volitev in dan za sklicanje senata.

LJUBLJANA — ODPRTO MESTO ZA PRIMER VOJNE

Belgrad, 4. aprila. Z uradne strani je bila agencija Avala pooblašena objaviti naslednje: V prvi ukrep, ki jih narekuje današnji položaj, je kr. vlada sklenila, da bodo v primeru, če bi naša država bila v vojnem stanju, mesta Belgrad, Zagreb in Ljubljana, proglašena za odprta in nebranjena mesta. Če bi miroljubni napor, ki jih izvaja kr. vlada, ne dovedel do zaželenega uspeha in če bi nastopilo vojni stanje, bo kr. vlada gornji sklep po običajni poti sporočila vsem prizadetim vojskujočim se državam.

Nove najvišje cene za meso in mesne izdelke v Ljubljani

Kakor je našim čitateljem znano, je v zadnjem času nastala gude določanja cen nekaterim živilom, zlasti pa mesu iz raznih vzrokov precejšnja zmešnjava. Da bo v tem pogledu zavladala jasnost, je uprava policije razposlala proizvajalcem, posredovalcem in prodajalcem življenjskih potrebščin v mesni stroki v Ljubljani opozorilo, da so dovoljene naslednje maksimalne cene govejega, telečjega in svinjskega mesa, slanin, suhega mesa in klobas:

Goveje meso: I. vrsta, prednji del 16 din, I. vrsta, zadnji del 18 din, II. vrsta, prednji del 13 din, II. vrsta, zadnji del 15 din, goveji jezik 18 din, pljuča 6 din, vranca 12 din, vampi 10 din, vampi, kuhani 12 din, srce 10 din, jetra 14 din, ledvice 16 din, možgani 20 din, glava 8 din, loj, črevesni 14 din, loj, surov ledveni 18 din, loj, topljen, čist 24 din. V mesarijah, kjer se prodaja meso sprednjega in zadnjega dela po enaki ceni in je to v ceniku izrecno označeno, sme znašati cena kilogramu govejega mesa I. vrste največ 17 din, II. vrste največ 14 din. Meso I. vrste je meso volov in telic. To meso je označiti pri mesnem ogledu z žigom kot tako. Vse ostalo meso je II. vrste. Za sprednji del se smatrajo tile kosti: metla, prsa in roček, vrat, podplečje, debela rebra, srednji bočnik, zadnji bočnik, potrebušnica ter odrezki od izrezkov. Za zadnji del se smatrajo tile kosti: šimbas, pljučna pečenka, roža, notranje stegno, zunanje stegno, kugla, bržola in debelo pleče.

Te cene veljajo, ako se prodaja priklada posebej. Ako se dodajo ti komadi kot priklada mesu, se prodaja priklada po isti ceni kakor meso. Priklada se sme dodajati k naslednjim mesnim kosom v naslednjih odstotkih teže: k prsom in trebušni 10%, jeter, srca in kosti, k plečetu ali stegnu, popolnoma očiščenemu, 20 do 25%, k rebrom 5 do 10%. Po višjih cenah, kakor so gori označene, se smejo prodajati tile specialni kosi govejega mesa brez vsake priklade: a) kot izrezki, popolnoma očiščeni, pljučna pečenka po ceni do 26 din, notranje in zunanje stegno, kugla in pleče po ceni do 24 din za kilogram; b) bržola po ceni 22 din.

Telečje meso: Cena za kilogram telečjega mesa sme znašati največ: za hrbet 18 din, za stegno in pleče 20 din, za vrat 16 din, za prsa 18 din. V mesarijah, kjer se prodaja telečje meso po običaju in označbi v ceniku po enotni ceni, sme znašati ta cena največ 18 din. Priklada k telečjemu mesu se prodaja po najvišjih cenah, navedenih za

Ljubljana

Koledar

Danes, petek, 4. aprila: Marija sedem žalosti. Sobota, 5. aprila: Vincenci.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

Asfaltni hodniki so po središču mesta, zlasti pa v Šelenburgovi in Prešernovi ulici že precej luknjasti in kolanjasti ter je mestna občina že razpisala napravo asfaltnih hodnikov, prav tako pa tudi dobavo granitnih robnikov. Ker bo napravila tudi nekaj novih asfaltnih hodnikov, bomo letos dobili s popravili vred kakih 4000 kv. metrov asfaltnega hodnika ter 1100 novih granitnih robnikov, če bo mogoče dobiti tudi delavce.

Na Opekarski cesti so bili nekateri v skrbeh, da ne bo zasut jarek ob cesti, ki je zaradi kanalizacije postal nepotreben. Ker bi pa v nepotrebnem jarku zastajala voda in pričela okuževati okolico, mestno cestno nadzorstvo z vsemi razpoložljivimi sredstvi zasipava jarke ob Opekarski cesti in tudi ob Cesti na loko. Ker pa primanjkuje konj in delavcev, se bo to potrebno delo pač zavleklo, saj je po vsem mestu in po vsej državi zastalo mnogo še potrebnijih del.

O boljšem spoju Rožne doline z mestom se je že veliko govorilo in tudi pisalo, vendar je pa ta prepovedna zadeva prišla v tek šele, ko je mestna občina pričela razširjati Cesto na Rožnik na 12 oziroma 20 m. Regulacijski osnutek sicer določa podaljšanje Ceste VIII do Ceste na Rožnik, vendar pa odobrena stara regulacija te zveze ni upoštevala. Nameravano je tudi podaljšanje Škrabčeve ulice do Ceste VI ter sta oba podaljška že tudi naznačena. Toda med obema podaljškomaj je še precej nerazporejenega sveta, ki je v zasebni posesti v glavnem samo ene lastnice. Prav tako bi podaljšek Ceste VIII do Ceste na Rožnik skoraj v vsej dolžini šel po zemljišču te lastnice. Dokler pa mestna občina ne dobi za ceste potrebne sveta v svojo last, ni nikakor ni mogoče napraviti tako potrebnih prometnih zvez. Kadar bo pa lastnica svoje zemljišče parcelirala, bo mestna občina dobila tudi za nameravane zvezne ulice potrebni svet ter bo seveda takoj izpolnila te res upravičene želje Rožnodolcev.

Zahtevajte povsod naš list!

Mestna zastavljalnica popolnoma normalno posluje in bo tudi poslovala še nadalje ter opravljala svojo socialno nalogo v vsem dosedanjem obsegu. Ker pa s skrajšanim številom osebja ne more tako naglo zmagovati dela, bo mestna zastavljalnica odslej strankam odprta tudi dopoldne. Mestna zastavljalnica bo torej odslej poslovala od 7.30 do 13 in od 16 do 18 vsak delavnik, edino ob sobotah in pred prazniki bo odprta le do 13. Mestna zastavljalnica je torej s svojo pomočjo prebivalstvu še nadalje na razpolago ne samo dopoldne, temveč tudi popoldne.

Knjiga »Protilenska zaščita« vse natančno pouči, kako se morete uspešno zavarovati pred napadi iz zraka. Dobite jo za ceno 25 din v vsaki večji knjigarni.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Petek, 4. aprila: Zaprt.

Sobota, 5. aprila: »Šesto nadstropje«. Red B.

Opera. — Začetek ob 20.

Petek, 4. aprila: Ob 19: Materinska proslava. Izven. Prireditve Krščanskega ženskega društva. Dramske cene.

Sobota, 5. aprila: »Tri stare škatle«. Red A.

Nove oblike življenja v današnji Poljski

Kaj poroča nemški list o položaju Poljakov in Judov

Nemški dnevnik »Nassauer Volksblatt« prinaša 12. marca poročilo svojega glavnega urednika o življenju na Poljskem po zasedbi. Takole piše:

»Preiskave so razodele, da se dva milijona Poljakov potika po vaseh, ne da bi kaj rednega in trajnega delali. Od teh dveh milijonov so jih 340.000 poslali v Nemčijo leta 1940. Drugi bodo še prišli na vrsto.

Da bi zagotovili prehrano, je bilo treba naglih in odločnih ukrepov. Povsod dobiš odlične nemške kmete, ki so svoje praktično znanje in skušnje dali na razpolago oblastem.

Na drugih področjih gospodarske delavnosti se tudi vidi, kaj znamo Nemci. Obnovljene so tovarne, začele so zopet delati, izkoriščamo jih v nemško korist.

Dva milijona Judov

Vsi Judje, ki žive v Poljskem generalnem guvernementu, dva milijona jih je, nosijo na desni roki rumeno prevezo s sinjo Davidovo zvezdo. Po številnih poljskih mestih — ne še po vseh, so ločili Jude od ostalega ljudstva ter jih naselili v ghetthi, v judovskih četrtih.

Ghetto v Varšavi obdajajo visoki, neprehod-

ni zidovi. Tja prideš le s prehodnico, ki jo dajeja poglavar SS-oddelkov in policija.

Ghetto je čisto nov mestni predel, čigar bivališča so nastala po prostovoljni izmenjavi med Poljaki in Judi. V druge varšavske predele Judje nimajo dostopa razen v nadzorovanih vrstah, da kidajo sneg in pa za druga javna dela.

Ghetto je posebna država z judovsko upravo, z judovsko policijo, mestni del, ki ima svoje tramvaje in izvoške, ki vozijo po ghetlu.

Tu živijo 600.000 Judov. Ko sem prišel v Lovicz, so jih na vlake nakladali spet tisoče, da jih prepeljejo tja.

Kaj pravijo Poljaki

»Kaj pravijo o vsem tem Poljaki?« je vprašal poročevalec. Sam odgovarja potem takole:

»Nekdo, ki dobro pozna generalni guvernement, je pred kratkim zapisal: »Dejanskega sodelovanja poljskega prebivalstva pri nemškem življenju, sodelovanja, ki bi hkratu pomenilo privolitve v novi položaj, za zdaj ni pričakovati. Oblika, ki jo bo dobilo skupno življenje, se mora ustvariti le polagoma.«

Tako Nassauer Volksblatt.

N:č novega pod soncem

Krušne karte so poznali tudi že prej.

Razdelitev kruha in moke na karte ni znana samo iz preteklih in sedanje vojne. Tudi poprej so poznali težke dneve in nerodovite letine, ko se niso mogli posamezni kraji preskrbovati s hrano. Vrh tega niso imeli železnice, po katerih bi mogli prevažati hrano.

Zima v letu 1845-46 je bila zelo ostrá, takšna, da poleti ni nobena stvar obrodila. Tedaj so bile cene kruha tako visoke kakor še nikdar poprej. Takrat pa ni bilo nobenih socialnih organizacij kakor jih poznamo danes, a kljub temu so postavili »komisije za siromašno prebivalstvo«. Država je pomagala tem komisijam, da so lahko poceni dobile žito iz tujine. Žito so mlieli doma, moko pa dajali pekom. Ti pa so bili v teh časih gospodarji položaja in za drag denar prodajali kruh. Ker pa je v pekarnah nastopila taka gneča, so bile oblasti prisiljene izdati krušne karte, s katerimi so uredili cene in količino kruha. Prvo mesto, ki je določilo ceno za moko in kruh v tistem času, je bilo mesto Karlsruhe. Da pa omili nevoljo svojih meščanov, je mestno poglavarstvo že v maju leta 1847 sklenilo pogodbo s peki ter najelo posojilo 150.000 goldinarjev za nakup pšenice. Pšenico so v mestu zmleli in pekom prodajali enotno moko. Enotni kruh se je prodajal po enotni ceni za vse meščane, tako da so tudi bogataši morali jesti samo enotni kruh.

Nemški vojakji peljejo skupino angleških mornarjev z neke potopljene ladje v ujetništvo. Iz obrazov bi se morda dalo razbrati, da si mornarji tega ujetništva ne ženejo preveč k srcu.

»Zid deset tisoč lijev...«

23 stoletij stari kitajski zid, ki je tako dolg, da bi segal od Ljubljane do Egipta

Danes se čudimo raznim zgradbam in mnogokrat res čudovitim delom moderne tehnike — spomnimo se samo ogromnih nebotičnikov v Ameriki — pri tem pa kaj radi pozabljamo, da tehnika starih narodov ni bila nič manj spretna in velikopotezna, kakor je sodobna. Priznati moramo, da je s tistimi sredstvi, ki jih je imela na razpolago, ustvarila res občudovanja vredna dela.

Med temi deli stare tehnike je gotovo kitajski zid. To je eno »sedmerih čudov sveta«, ki jih je ustvarila človeška roka.

Kitajski zid so zgradili v tretjem stoletju pr. Kr., ko je vladal cesar Čing-Sih-Huan-Ti. To je bil zaslužen vladar, ki je združil kitajske pokrajine v močno državo. Ko je zavladal, so posamezni zidovi že stali. Ta cesar pa je hotel zavarovati svojo državo tako, da bi bila popolnoma varna pred vpadi raznih bojevitih plemen. Zato je sklenil že stoječe zidove med seboj povezati in jih združiti v celoto. Zid je gradilo milijon delavcev, ki so mnogo pretrpeli zaradi lakote in jih je tudi dosti pomrlo, preden je bil zid dokončan.

Težave pri zidavi

Največje preglavice je delalo graditeljem samo stavbno gradivo, ker so ga zelo težko dovažali čez stepe in planinske predele. Posebne težave so imeli pri zidanju v zahodnem delu, ker so bili kamnolomi zelo daleč. Da bi del zidu, ki je severno od Pekinga, čim bolj podaljšali v morje, so baje potopili tam mnogo ladij, ki so bile naložene z železom in kamnom. Tako so položili temelje kračjemu delu zidu.

Ves kitajski zid pa ni zgrajen iz kamena. Tam, kjer niso mogli priti do kamena, so delali debelo opeko iz zemlje, ki so jo znali tudi že zgati.

Kakšen je zid

Ta »hudoč« gre od obale Rumenega morja do puščave Gobi. Zid ne teče v ravni črti, ampak v vijugah čez doline in planine, reke in ravnine, puščave in močvirja. Dolg je 2.500 km. To je toliko, kakor od Ljubljane do Glasgova na Škotskem ali od Ljubljane do Tangera v španskem Maroku ali pa od Ljubljane do Aleksandrije. Računano seveda po ravnini črti. Zid je visok 8 do 10 m, širok spodaj 6 do 8 m, zgoraj pa 5 do 6 metrov. Po vrhu zidu pelje 4 do 5 m široka cesta, ki je večinoma lepo tlakovana, ob obeh straneh pa je ograja v kateri so odprtine za streljanje.

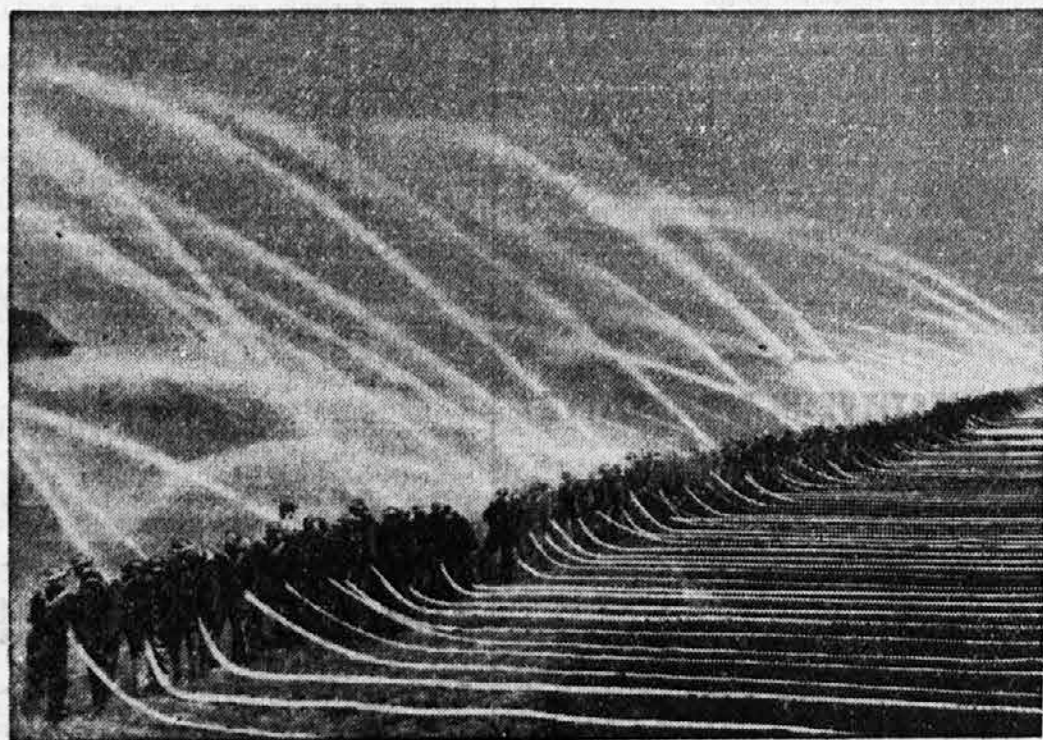
Konji in avtomobili

Leta 1910.

Če gre avtomobil skozi vas, pripeljejo kmetje iz hleva konje, da bi jih na avtomobil privadili, da se ne bi pred njim plašili.

Leta 1960.

Če pride konj v mesto, pripeljejo šoferji avtomobile iz garaž, da se ga ne bi bali.

Londonski gasilci pri svojem poslu po nemškem napadu na angleško prestolnico.

300.000 ton smodnika na dan — Drobec iz najogromnejše oboroževalne industrije v Evropi

Novo ameriško vojno-industrijsko organizacijo vodita nekdanji danski mehanik in nekdanji litvanski krojač...

Posebni dopisnik najuglednejšega švicarskega dnevnika »Neue Zürcher Zeitung«, je zadnje čase prepoval vse ameriške industrijske predele, ki so vključeni v novi oboroževalni načrt za pomoč izvenameriškim demokratičnim državam. Oboroževalne priprave v Združenih državah popisuje kot »strahotne«.

Združene države in Anglija so dozdaj povečale ter izpopolnile 748 ameriških tovarn. Stroški za to znašajo 2138 milijonov dolarjev (213 milijard dinarjev), od tega je Anglija prispevala 171 milijonov dolarjev, ostalo pa ameriška vlada ali ameriška zasebna podjetja.

Te tovarne obsegajo med drugim 60 podjetij za izdelovanje posameznih letalskih delov, 20 pa za sestavo letal.

Ob odpiranju teh povečanih tovarn prirejajo velike slovesnosti, ki naj navdušujejo ameriško prebivalstvo, kakor da bi šlo za nov športni rekord. Pred kratkim je bila taka slovesnost v Radfordu, v zvezni državi Virginiji, kjer je začela z delom največja ameriška tovarna za smodnik. Vojni minister je ponovno oznanil, da bo ta tovarna prihodnjega julija dajala dnevno po 300.000 ton smodnika in da je 18.000 zidarjev, tesarjev in kleparjev, ki so jo delali, za tri mesece prehitelo roke, ki so jih bili doložili inženirji, ter tovarno do delali toliko prej.

Vso ameriško vojno industrijo zdaj vodi urad z imenom »Office for Production Management«. Njegove začetnice OPM bodo kmalu tako slovite kakor so bile črke NRA, ki so oznamovale Rop-sevveltovo ustanovo za odpravo znane gospodarske krize. Ta urad vodita: Knudsen, prej ravnatelj velikih avtomobilskih tovarn General Motors, ter Hillmann, nekdanji vodja levičarskih strokovnih organizacij. Prvi je po poreklu danski mehanik, drugi pa litvanski krojač. To sta gospodarja zdaj največje industrije sveta, kar jih pozna zgodovina!

Pod seboj imata štiri oddelke: oddelke za izdelavo, ki ga vodi J. Biggers, prvak ameriške kemične industrije, oddelke za nakupe (vodja D. Nelson) oddelke za prvenstva pri naročilih, ki določa red za naročila po vseh ameriških tovarnah. Vodi ga R. Stettinius, eden od poglavarjev velikih jeklarn »United Steel«. Zadnji oddelke je oni za pomirjenje, ki naj poravnava mezne in delovne spore. Njegovo delo je precej pomembno: izdelava bombnikov je bila lani zaradi stavk zmanjšana za 340 aparatov.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVİ SLUŽBI

General Skoblin je bil desnica generala Millerja v beloruski vojaški organizaciji. Njegova žena je bila slovita pevka ruskih narodnih pesmi Nadina Plevickaja.

Millerjevi tovariši so še ponoči odšli v hotel, kjer je živel Skoblin z ženo. Skoblin je najprej tajil, da bi kaj vedel o kakem dogovoru z Millerjem in dokazoval, da ni bil z njim. Ko so mu pa pokazali Millerjevo sporočilo in mu zagrozili s sprejemanjem do policijskega ravnateljstva, je Skoblin izkoristil trenutke, ko je budnost obiskovalcev popustila, se izmuznil iz sobe ter odšel z vozom, ki ga je čakal.

Po generalu Millerju niso nikdar več našli niti sledu. In tudi Skoblin je izginil, kakor da bi se bil razbilil v nič.

Njegovo ženo, Plevicko, so prijeli kot sokrivko pri zločinu. V stanovanju so dobili listine, iz katerih je bilo nedvomno razvidno, da je Skoblin bil agent GPU.

Plevickaja je ves čas preiskave bila v zaporu. Decembra 1938 je prišlo do njene razprave. Obdoličili so jo, da je sovjetska vohunka in jo obsojili na dvajset let ječe — pri francoskem sodišču za žensko nenavadno huda sodba.

General Skoblin je bil torej mož v središču zarote GPU zoper Tuhačevskega in druge generale rdeče vojske! Skoblin je v tej zalogi igral trojno vlogo, ki je presegala vse Macchiavelijeve umetnosti. Bil je mož, ki je ribaril na tri strani.

Kot tajnik Gučkovljevega kroga je bil agent nemške politične policije. Kot član zaupnega sveta pri generalu Millerju je bil voditelj carskih sil v tujini. Ti vlogi pa je igral z vedno-

stjo in voljo tretjega in najvažnejšega svojega zapovednika GPU.

Sporočilo, ki ga je pustil general Miller, se zdi, da je bilo Skoblinu v pogubo. V pravdi zoper njegovo ženo, ki je trajala od 5. do 14. decembra 1938 in je vlekla nase pozornost vse Evrope, so dokazali, da je Skoblin imel prste tudi pri skrivnostni ugrabitvi generala Kutjepova, Millerjevega prednika pri vodstvu carskih bojnikov. To je bilo leta 1930.

Carski general Skoblin je torej bil tisti, ki je Stalina oskrbel z dokazili, katere je ta potreboval proti voditeljem in ustanovnikom rdeče vojske. Ta »dokazila« je priredila nemška politična policija. Po sluhih iz Gučkovljevega kroga so dokazila prišla na organizacijo generala Millerja, od onod pa romala v Stalinovo preskrbno pisarno.

Ko je Stalin uvidel, da bi sporazum z Nemčijo bil pač vreden nastopa zoper rdečo vojsko, je segel po skrivnih zapisih svoje GPU. Seveda si je bil o vrednosti dokazil iz takih virov na čistem. Vedel je, da gre za zavajalna obvestila najbolj robate vrste.

Razen nemške politične policije, na katere molk se je lahko zanesel, in razen Skoblina, pred katerim je kot agentom GPU bil tudi varen, je bil na svetu en sam mož, ki bi bil mogel razodeti te virove. To je bil general Evgen Miller.

Če bi bil Miller hotel, bi bil lahko pred vsem svetom pokazal poreklo Stalinovih dokazil zoper rdeče generale in razodel tudi vsa pota, po katerih je to gradivo teklo v GPU. Lahko bi bil dokazal, kako je Stalinova zarota proti generalom rdeče vojske bila v zvezi z obema poglavitnima sovražnikoma rdeče vojske: z nemško politično policijo in z ostanki carske bele vojske v Parizu.

Bilo je jasno, da je treba Millerja spraviti s poti. GPU je morala nastopiti.

Tako »velikansko« reč je moral splesti sam Slucki, načelnik zunanje-političnega oddelka, nihče manjši. Slucki je popustil vse svoje delo in je prišel v Pariz, da bi stvar zagnal.

Poslal mi je v Haag z letalom sporočilo:

»...Poiščite med svojim osebjem dva človeka, ki lahko igrata nemške častnike. Morata biti dovolj učinkovita... Navajena govoriti, kakor govorijo vojak... Biti prav tako zanesljiva, kakor drzna... to je izredno pomembno...«

Vse to mi je bilo docela jasno in razločno, ko sem nekega septembarskega jutra 1937 v pariški kavarni Aux deux Magots bral presenetljivo zgodbo o ugrabitvi generala Millerja. Nisem čisto prepričan, če sem jo tudi bralcu prav tako jasno in razločno povedal, če jo je sploh mogoče tako pojasniti komu, kdor ni znan v svetu vohunske službe z njegovim hihanjem in z zapletenimi akcijami njegovih skupin.

Zadovoljiti se moram z ugotovitvijo, da se meni — in mislim, da tudi vsakomur drugemu, ki pregleda ves položaj, — zdi veriga dokazov, ki jih navajam, razumljiva in verjetna. Ni mogoče nič več dvomiti, da je domnevna zarota generalov rdeče vojske z nemško politično policijo, naperjena zoper Stalina, bila le zarota Stalina zoper generale rdeče vojske in da je Stalin, da bi spravil v smolo svoje generale, uporabljal zavajalna obvestila, ki jih je izdelala tuja politična policija in ki so jih carski krogi poslali GPU.

Stalin je spet enkrat pokazal, da nikdar ne pozabi in nikdar ne odpusti. Stare razlike v mnenju, ki so ga ločile od vrhovnega poveljstva rdeče vojske, so mu ostale v spominu kot »opozicija«. Ko so to »opozicijo« nazadnje zgnetli v zanke omrežja GPU, je iz tega zrastle »zarote«.

Take »zarote« so klini na lestvi, po kateri je Stalin plezal do popolne oblasti. Pri tem so presojevalci postali »sovražniki«, odkritosrčni nasprotniki, »izdajalci«, vsako pošteno in vneto mnenje, ki se ni ujemalo z njegovim, pa se je s strokovnjaško pomočjo GPU spremenilo v »organizirano zaroto«.